

Referanser: BM 25/18 og BM 28/19

Arkivsak: 17/02374-9

Saksdokumenter:

Statutter Tilleggsgavefondet

Tilleggsgavefondet - oppnevning av styre

Sammendrag

Tilleggsgavefondet (TGF) består av midler som ble samlet inn av lutherske kirker i USA etter 2. verdenskrig til kirkelig gjenreisning i Finnmark og Nord-Troms. Tilleggsgaven ble reservert for «åndelig gjenreisning» i Den norske kirke, men da gaven ble gitt, ble den spesielle referansen til Finnmark og Nord-Troms utelatt slik at midlene kunne anvendes til tiltak av «pioneraktig karakter» i hele Den norske kirke.

Grunnkapitalen var på om lag 2,4 mill kr da gaven ble gitt rett etter 2. verdenskrig. Pr 31.12.2021 har fondet samlet verdi på om lag 6,3 mill kroner. Frem til 2014 ble det utlyst midler årlig på mellom kr 250 000 og kr 400 000. Prosjektene som har fått støtte har i hovedsak mottatt mellom kr 50 000 og kr 100 000.

Avkastningen av fondets midler er gitt som tilskudd til ulike tiltak i samsvar med fondet formål. En rekke prosjekter er gjennom årene muliggjort med støtten fra TGF, men siste vedtak om utbetaling av midler til tiltak ble gjort i 2014 og siste utbetaling ble gjort i 2017.

Arbeidet med søknadsbehandling, oppfølging og rapportering av tilskudd fra fondet har imidlertid krevd mye administrativt arbeid fra fondets styre, Kirkerådet og den enkelte tilskuddsmottaker. Det ble derfor i KR 41/18 fremmet forslag om å avvikle TGF og la tilskuddet fra Tilleggsgavefondet bidra til å styrke rettssubjektet Den norske kirkes egenkapital. Saken ble besluttet av Kirkerådet og styret for TGF satte i gang forberedelsene med å avvikle fondet.

For at styret i TGF kunne søke Lotteri- og stiftelsestilsynet om avvikling var det nødvendig med 2/3 flertallsvedtak både fra Kirkerådet og Bispemøtet. Disse vedtakene ble fattet i 2018 og 2019, og søknad om avvikling ble sendt i august 2021. I mottatt forhåndsvarsel fra Lotteri- og stiftelsestilsynet datert 27.09.2021, ble det oppgitt at en ikke anså at grunnlaget for avvikling av fondet var til stede. Det er innhentet juridiske vurderinger fra EY som konkluderte med at en anså at grunnlaget for avvikling var for svakt og at en heller burde arbeide med å redusere egenkapitalen i fondet. Søknaden om omdanning for oppheving av Tilleggsgavefondet ble dermed trukket.

Siden sittende styre i TGF har sittet en lengre periode, der den siste perioden ble forlenget med mål om å avvikle fondet, fremmes det nå en sak om oppnevning av nytt styre for TGF. Styret vil få mandat om å bygge ned egenkapitalen i fondet med formål om på denne måten å avvikle stiftelsen.

Forslag til vedtak

1. Bispemøtet gir sin tilslutning til at det oppnevnes et nytt styre for Tilleggsgavefondet. Fra Bispemøtet oppnevnes preses Olav Fykse Tveit og generalsekretær Elise Sandnes som medlemmer med teologisk rådgiver Sven Thore Kloster som varamedlem.
2. Bispemøtet gir sin tilslutning til at styrets mandat er å bygge ned egenkapitalen i stiftelsen. Tilskuddene skal gis i tråd med statuttene for stiftelsen.

Saksorientering

Bakgrunn

Tilleggsgavefondets (TGF) historie og forvaltning

Tilleggsgavefondet (TGF) består av midler som ble samlet inn av lutherske kirker i USA etter 2. verdenskrig til kirkelig gjenreisning i Finnmark og Nord-Troms. Tilleggsgaven ble reservert for «åndelig gjenreisning» i Den norske kirke, men da gaven ble gitt, ble den spesielle referansen til Finnmark og Nord-Troms utelatt slik at midlene kunne anvendes til tiltak av «pioneraktig karakter» i hele Den norske kirke.

Grunnkapitalen var på om lag 2,4 mill kr da gaven ble gitt rett etter 2. verdenskrig. Pr 31.12.2021 har fondet samlet verdi på om lag 6,3 mill kroner.

Fondets formål og anvendelse av fondets avkastning

I sak KR 58/16 ble Kirkerådet orientert om at det ble vurdert en eventuell avvikling av fondet, mens det i sak 41/18 ble fremmet og vedtatt avvikling av TGF.

Fondets formål er formulert slik i statuttene:

«§2 FORMÅL

Fondets formål er å bidra til løsning av tiltak av pionerkarakter i Den norske kirke.»

I statuttens §4 b) om styrets ansvar heter det:

«Styret skal hvert år utdele midler av fondets avkastning i samsvar med formålet, bl.a. etter forslag fra Kirkerådet og Bispemøtet, idet det legges vekt på å finne frem til klare behov av helhetskirkelig karakter og tas hensyn til inflasjonens innvirkning på fondets fremtidige økonomiske evne.

I helt spesielle tilfelle kan det foretas bevilgninger som i større eller mindre grad vil angripe kapitalen. Dette krever kvalifisert flertall.»

Det er ikke lyst ut midler eller behandlet søknader etter 2014.

Fondets verdi og plassering

Fondet har pr 31.12.2021 en samlet verdi på 6,3 mill kr. Kapitalen er plassert i verdipapirer med ulike løpetid og innskudd i bank. Forvaltningen er de siste årene skjedd i samarbeid med Sparebanken Sør.

Styret og administrasjon av fondet

Styret for fondet består av 4 medlemmer med 2 varamedlemmer. Kirkerådet og Bispemøtet oppnevner hver to medlemmer og 1 varamedlem. Ett av Kirkerådets medlemmer og 1 biskop skal sitte i styret.

Fondet er registrert som en stiftelse og er underlagt kontroll av Lotteri- og stiftelsestilsynet. Kirkerådet har ansvar for å være styresekretær, følge opp forvaltning og revisjon. De

administrative kostnadene utgjorde i 2021 kr 40 611 fordelt på administrasjonskostnader til Kirkerådet, kostnader til revisor og gebyr til Stiftelsestilsynet.

Arbeidet med søknadsbehandling, utbetaling, oppfølging og rapportering av tilskudd fra fondet har krevd uhensiktsmessig mye administrativt arbeid for fondets styre, Kirkerådet og den enkelte tilskuddsmottaker. Det ble derfor enstemmig besluttet i fondets styre å avvikle fondet. Styrets beslutning ble fulgt opp gjennom vedtak i KR 41/18 og i BM 25/18 og BM 28/19.

Vedtak BM 25/18: *«Bispemøtet har drøftet spørsmålet om Tilleggsgavefondets fremtid, og ser at det foreligger gode grunner for å søke å avvikle fondet. Bispemøtet er imidlertid opptatt av at fondets kapital brukes til et formål som reflekterer fondets bakgrunn. Fondets kapital bør derfor øremerkes en bestemt type formål, for eksempel støtte til kirker som er i en fase av gjenoppbygging etter krig og nød. Bispemøtet imøteser en dialog med Kirkerådet om både formål og organisering, og ber om å få saken tilbake etter at så har skjedd.»*

Vedtak BM 28/19: *«Bispemøtet anbefaler at Tilleggsgavefondet avvikles, og at tilskuddet fra Tilleggsgavefondet legges til rettssubjektets egenkapital som bundet fond.»*

Forsøk på avvikling

For at styret i TGF kunne søke Lotteri- og stiftelsestilsynet om avvikling var det nødvendig med 2/3 flertallsvedtak både fra Kirkerådet og Bispemøtet. Disse vedtakene ble fattet i 2018 og 2019, og søknad om avvikling ble sendt i august 2021. I mottatt forhåndsvarsel fra Lotteri- og stiftelsestilsynet datert 27.09.2021, ble det oppgitt at en ikke anså at grunnlaget for avvikling av fondet var til stede. Det er innhentet juridiske vurderinger fra EY som konkluderte med at en anså at grunnlaget for avvikling var for svakt og at en heller burde arbeide med å redusere egenkapitalen i fondet. Søknaden om omdanning for oppheving av Tilleggsgavefondet ble dermed trukket.

Videre forvaltning av fondet

Sittende styre i TGF har sittet en lengre periode, der den siste perioden ble forlenget med mål om å avvikle fondet. Etter statuttene er funksjonstiden for styret normalt 4 år, fra 1. januar etter at et nytt Kirkeråd er valgt. Det skulle derfor egentlig ha vært valgt et nytt styre 1. januar 2021. Det fremmes derfor nå en sak om et nytt styre for TGF. Styret vil få mandat om å bygge ned egenkapitalen i fondet med formål om på denne måten på sikt å avvikle stiftelsen.

Det legges fram følgende forslag til styresammensetning:

Fra Kirkerådet: Karl Johan Kirkebø (fra det valgte Kirkerådet) og Gunn Schärer – avdelingsdirektør økonomi- og virksomhetsstyring Kirkerådet.
Varamedlem Jan Christian Kielland – avdelingsdirektør økumenikk og kirkefag.

Fra Bispemøtet: Preses Olav Fykse Tveit og generalsekretær Elise Sandnes
Varamedlem Sven Thore Kloster – teologisk rådgiver Bispemøtet.

Forslag til daglig leder og revisor:

Daglig leder: Håvard Sønnesyn – rådgiver økonomi- og virksomhetsstyring Kirkerådet

Revisor: Revisorgruppen Akershus AS (org nr. 967 604 364) – som i dag.

Økonomiske/administrative konsekvenser

De administrative kostnadene fordelt på administrasjonskostnader til Kirkerådet, kostnader til revisor og gebyr til Stiftelsestilsynet vil fortsette å løpe fram til fondet er endelig avviklet.

